

Sygn. akt VII RC 191/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2014 roku

Sąd Rejonowy w Trzebnicy VII Zamiejscowy Wydział Rodzinny i Nieletnich z siedzibą w M.

w składzie :

Przewodniczący SSR Dominik Flunt

Protokolant Ewa Markocka

Po rozpoznaniu w dniach 13 marca, 3 kwietnia, 29 maja i 24 czerwca 2014 roku w M.

sprawy z powództwa

K. P.

przeciwko

E. H.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. oddala powództwo;

II. odstępuje od obciążania powoda kosztami sądowymi, obciążając nimi w całości Skarb Państwa.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować
2. kalendarz 21 dni;
3. po prawomocności odłączyć akta związkowe.

24.06.2014r.

Sygn. akt VII RC 191/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 18.11.2013 roku (data wpływu do Sądu) pełnomocnik powoda K. P. wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu egzekucyjnego – wyroku Sądu Rejonowego w Trzebnicy Roki Sądowe w M. sygn. R III C 159/01 z dnia 14.02.2002 roku opatrzonego klauzulą wykonalności, zobowiązującego powoda do zapłaty rat alimentacyjnych po 200 zł na rzecz pozwanej E. H. wraz z odsetkami ustawowymi, w związku z zaspokojeniem świadczeń alimentacyjnych pozwanej w okresie od 30.10.2001 do 1.02.2008 przez B. P. oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że E. H. jeszcze jako małoletnia wszczęła postępowanie egzekucyjne w przedmiocie swojej alimentacji, które prowadził komornik sądowy w M.. Nie wyegzekwowała ona kwoty zaległej 10 040 zł. Powód zarzucił, że suma zaległych alimentów została zaspokojona w całości przez matkę B. P., co wynika z akt sprawy sądowej

o wygaśnięcie obowiązku alimentacji. Powód wezwał pozwaną do odstąpienia od egzekucji, ale pozwana nie wyraziła na to swojej zgody.

W odpowiedzi na pozew E. H. (poprzednie nazwisko: P.) zaprzeczyła jego twierdzeniom, w szczególności zaspokojeniu należności alimentacyjnych przez jej matkę. Wskazała, że w jej sytuacji finansowej bardzo przydałyby się jej pieniądze, które jest jej winien powód.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2002 roku w sprawie o sygn. R III C 159/01 Sąd Rejonowy w Trzebnicy Roki Sądowe w M. w punkcie I zasądził od pozwanego K. P. tytułem alimentów na rzecz małoletniej E. P. kwotę po 200 zł miesięcznie, płatne do rąk matki dziecka B. P., poczynając od dnia 30.10.2001r. do 15-go każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat w miejsce alimentów w kwocie po 140 złotych miesięcznie zasądzonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Trzebnicy Stałe Roki Sądowe w M. z dnia 16 listopada 1999r. w sprawie o sygnaturze akt R III C 17/99, zasądził również alimenty na rzecz A. P., dalej idące powództwo oddalił, wyrokowi w punktach I i II nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Wyrok z klauzulą wykonalności co do pkt I został w dniu 20.02.2002 roku doręczony B. P..

Wyrokiem z dnia 17.07.2002 roku sygn. XIII Ca 185/02 Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił apelację pozwanego od tego wyroku i wyrok stał się prawomocny.

Dowód:

Dokumenty z akt sprawy Sądu Rejonowego w Trzebnicy sygn. R III C 159/01

Wyrokiem z dnia 28 marca 2012 roku w sprawie o sygn. R III C 18/12 Sąd Rejonowy w Miliczu uwzględnił powództwo K. P. i w punkcie I wyroku z dniem 28 marca 2012 roku uchylił obowiązek alimentacyjny powoda K. P. wobec pozwanej E. H. z domu P. wynikający z wyroku Sądu rejonowego w Trzebnicy Roki Sądowe w M. z dnia 14 lutego 2002 roku w sprawie o sygn. akt R III C 159/01. Wyrok ten uprawomocnił się 19.04.2012 roku.

Dowód:

Dokumenty z akt sprawy Sądu Rejonowego w Miliczu sygn. R III C 18/12

B. P., działając w imieniu małoletniej jeszcze córki, w dniu 20.09.2002 roku złożyła wniosek o egzekucję alimentów zasądzonych wyrokiem R III C 159/01, wskazując jako alimenty zaległe od 30.10.2002 do 30.09.2002 – 950 zł, oraz bieżące od 1.10.2002 po 200 zł miesięcznie oraz odsetki od dnia 30.10.2001. Komornik Sądowy Rewiru II przy Sądzie Rejonowym w Trzebnicy w dniu 20.09.2002 roku wszczął egzekucję tych należności. W związku z bezskutecznością egzekucji w dniu 2.12.2002 wystąpił do ZUS o przyznanie świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego. W dniu 23.12.2002 roku ZUS przyznał takie świadczenie na rzecz E. P. w wysokości 200 zł poczynając od listopada 2002 roku.

K. P. w latach 2002-2003 wpłacił komornikowi w postępowaniu egzekucyjnym łącznie 255 zł, z czego wierzyciel otrzymał 141,40 zł. W latach 2011 – 2012 K. P. wpłacił 592,27 zł z czego wierzyciel otrzymał 40,20 zł, a Fundusz Alimentacyjny 169,50 zł. Od maja 2004 roku, z uwagi na likwidację Funduszu Alimentacyjnego E. P. nie otrzymywała od maja 2004 roku świadczenia z funduszu.

Natomiast od 2004 roku K. P. zaczął spłacać częściowo zaległości na rzecz likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego wpłacając do ZUS do sierpnia 2011 kwoty od 10 do 60 zł miesięcznie, łącznie 3520 zł. Zaległość na rzecz likwidowanego funduszu alimentacyjnego na dzień 22.08.2011 roku wynosiła 4622,20 zł. Komornik postanowieniem z 26.08.2011 umorzył postępowanie egzekucyjne w zakresie egzekucji kwoty 3220 zł, ustalił stan aktualnego zadłużenia: alimentów zaległych na kwotę 3240 zł, zaległości względem ZUS 4622,20 zł.

W dniu 12.01.2012 roku E. P. wniosła o umorzenie alimentów bieżących z dniem 1.02.2008 roku i podtrzymała zaległości z tytułu alimentów na kwotę 10 109,80 zł, składając wniosek o wszczęcie egzekucji z nieruchomości należącej do dłużnika. Postanowieniem z 30.01.2012 komornik ustalił stan zadłużenia – dla wierzycielki na 10 109,80 zł, a dla ZUS 4622,20 zł i postanowieniem z 3.02.2012 wszczął egzekucję z nieruchomości. K. P. w dniu 22.02.2012 roku wpłacił na rzecz likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego kwotę 50 zł, a stan jego zaległości na rzecz funduszu wynosił 4531,70 zł.

K. P. złożył skargę na czynności komornika co do ustalenia stanu zadłużenia na rzecz wierzycielki E. P.. Postanowieniem z 26.09.2012 roku Sąd Rejonowy w Miliczu w sprawie I Co 146/12 oddalił skargę. Postanowieniem z dnia 5.07.2012 roku w sprawie I Co 147/12 Sąd Rejonowy w Miliczu oddalił również skargę na czynność komornika w postaci wszczęcia egzekucji z nieruchomości.

ZUS pismem do komornika z 5.11.2012 roku wskazał, że udzielił zgody na spłatę należności likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego w wysokości 4259,20 zł w formie układu ratalnego, w związku z czym wniósł o zawieszenie postępowania egzekucyjnego na jego rzecz. Pismem z 15.11.2013 wniósł o podjęcia zawieszono postępowania wskazując jako zaległość 1697,20 zł.

Dowód:

Dokumenty z akt sprawy komornika przy Sądzie Rejonowym w Trzebnicy KMP 67/02

Dokumenty z akt sprawy Sądu Rejonowego w Trzebnicy sygn. V Co 78/13

Dokumenty z akt sprawy Sądu Rejonowego w Miliczu sygn. I Co 146/12

Dokumenty z akt sprawy Sądu Rejonowego w Miliczu sygn. I Co 147/12

W latach 1996-1997 przed Sądem Rejonowym w Trzebnicy Rokami Sądowymi w M. pod sygn. I Ns 72/96 toczyło się postępowanie z wniosku K. P. z udziałem B. P. o podział majątku wspólnego. W toku tego postępowania B. P. na rozprawie w dniu 13.11.1996 roku wskazała, że K. P. zabrał z domu książeczki mieszkaniowe - jedna na 10 000 000 zł, a druga na kwotę 2 000 000 zł, założone w trakcie trwania małżeństwa i pieniądze na nich zgromadzone były wspólne. Strony zostały zobowiązane w terminie 7 dni do przedstawienia dowodów na tę okoliczność. W piśmie z 16.11.1996 K. P. wniósł o zakazanie ujawniania tych książeczek mieszkaniowych przez uczestniczkę przez okres trwał małżeństwa i zasądzenie z nich połowy na rzecz wnioskodawcy. W piśmie z 18.11.1996 B. P. oświadczyła, że nie przewidziała wykradnięcia przez męża książeczek oszczędnościowych z domu i zrzekła się na rzecz K. P. oszczędności na nich zgromadzonych. Na rozprawie 27.11.1996 strony nie zgłosiły żadnych wniosków dowodowych odnośnie książeczek oszczędnościowych i ograniczyły żądanie do majątku wspólnego do nieruchomości. Na rozprawie w dniu 28.01.1997 strony ustaliły w ugodzie, co jest przedmiotem majątku wspólnego i dokonały jego podziału, nie ustalając obowiązku dopłat. W związku z tym postanowieniem z tego dnia postępowanie zostało umorzone. W ugodzie nie wymieniono żadnych książeczek oszczędnościowych, mieszkaniowych czy kwot pieniędzy zdeponowanych w bankach.

Dowód:

Dokumenty z akt sprawy Sądu Rejonowego w Trzebnicy sygn. I Ns 72/96

K. P. oprócz pieniędzy przekazywanych komornikowi lub Funduszowi Alimentacyjnemu w żaden sposób nie przekazywał pieniędzy na utrzymanie dzieci. E. H. skończyła liceum w 2003 roku, potem studiowała dziennie fizjoterapię w J., mieszkając w akademiku i bursie. Na naukę pieniądze dawała jej matka B. P., na której utrzymaniu była do czasu podjęcia pracy. B. P. nie korzystała z pomocy społecznej czy pomocy Caritasu. Po ukończeniu licencjatu pozwana pracowała na 9 miesięcznym stażu w szpitalu, potem w cukierni, a następnie pracowała w sklepie medycznym. Rozpoczęła też zaoczne studia magisterskie w P.. Wyszła za mąż w 2012 roku.

Dowód:

Zeznania świadka B. P. – k. 33

Przesłuchanie powoda K. P. – k. 25-26, 53

Przesłuchanie pozwanej E. H. – k. 26

Dokumenty z akt sprawy Sądu Rejonowego w Miliczu sygn. R III C 18/12

Sąd Rejonowy zważył, co następuje

Przy tak ustalonym stanie faktycznym powództwo należało oddalić.

Sąd ustalając stan faktyczny oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach prowadzonych postępowań, zeznaniach świadka B. P. i częściowo przesłuchaniu stron. Sąd przy ustalaniu stanu faktycznego ograniczył się jedynie do kwestii istotnych z punktu widzenia powództwa i podstawy prawnej, o którą jest oparte. Natomiast część kwestii poruszanych przez obie strony nie ma w ogóle związku z powództwem, sprowadza się do wzajemnych pretensji i rozliczeń nie mających nic wspólnego z kwestią alimentów i tytułu wykonawczego.

Podstawa, na której zostało oparto powództwo jest przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

W przypadku spraw alimentacyjnych w doktrynie i judykaturze wskazuje się przede wszystkim, że co do zasady możliwość wytoczenia powództwa z art. 138 k.r.o. wyłącza powództwo opozycyjne z art. 840 k.p.c. (tak: teza VII uchwały pełnego składu Izby Cywilnej i Administracyjnej Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86 opubl. OSNCP 1988, nr 4, poz. 42). Tu trzeba zauważyć, że wyrok w oparciu o przepis art. 138 k.r.o. już zapadł – obowiązek alimentacyjny wynikający z tytułu egzekucyjnego - wyroku w sprawie o sygn. R III C 159/01 został bowiem uchylony wyrokiem z dnia 28.03.2012 sygn. R III C 18/12. Uchylenie tego obowiązku nastąpiło z dniem wydania orzeczenia – zgodnie z wnioskiem pełnomocnika powoda wyrażonym na rozprawie. Zdaniem Sądu nie oznacza to jednak braku możliwości wytoczenia w ogóle powództwa opozycyjnego.

W wyroku z 11.05.2011 roku sygn. I CSK 486/10 Sąd Najwyższy wskazał bowiem iż „jeżeli dłużnik powołuje się na zmianę stosunków, polegającą na obniżeniu jego możliwości zarobkowych i majątkowych lub zmniejszeniu się potrzeb uprawnionego do alimentów, to przysługuje mu powództwo oparte na art. 138 k.r.o. Jeżeli natomiast twierdzi, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie na skutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane (np. świadczenia alimentacyjne zostały spełnione albo roszczenie alimentacyjne uległo przedawnieniu), to wówczas właściwą drogą jest powództwo przewidziane w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.”. Niewątpliwie zatem, wobec zarzutu powoda, iż świadczenie zostało spełnione, powództwo przeciwegzekucyjne w tego rodzaju sprawie było dopuszczalne. W przekonaniu Sądu nie jest ono jednak zasadne, stąd należało je oddalić.

Powód w istocie podniósł zarzut spełnienia świadczenia w dwojaki sposób: pierwszy wyrażony w pozwie poprzez spełnienie świadczenia za niego przez matkę pozwanej – B. P., a drugi wynikający z wniosków dowodowych, że powód pozostawiając przy podziale majątku książeczki oszczędnościowe na bardzo duże kwoty spełnił w ten sposób swoje świadczenie.

W odniesieniu do książeczek mieszkaniowych zarzut ten nie mógł zostać uwzględniony. Sąd dopuścił dowód z dokumentów w aktach sygn. I Ns 72/96, z których wynika, że podział majątku wspólnego został dokonany w 1997 roku i był to najpóźniejszy moment, kiedy książeczki mogły zostać przekazane przez jednego małżonka drugiemu

małżonkowi. Okoliczność nie ma jednak żadnego znaczenia w tej konkretnej sprawie. W orzecznictwie jednoznacznie wskazuje się, iż ze względu na to, że art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. odnosi się tylko do zdarzeń powstałych po powstaniu tytułu egzekucyjnego, zarzut wykonania zobowiązania może dotyczyć tylko okresu po powstaniu tego tytułu, a gdy tytuł egzekucyjny stanowi orzeczenie sądowe - okresu po zamknięciu rozprawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 23.08.2013r. sygn. I ACa 335/13 i powołane tam orzecznictwo). Tytuł egzekucyjny, którego pozbawienia wykonalności powód się domaga, powstał 5 lat później [po wydarzeniach związanych z podziałem majątku i przekazaniem książeczek. To czyni bezprzedmiotowym rozważania na temat wysokości środków, jakie były na książeczkach. Na marginesie zauważyć należy jedynie, że z akt sprawy I Ns 72/96 wynika, że to K. P. ostatecznie wszedł w posiadanie dwóch książeczek mieszkaniowych, ze środkami w kwocie łącznie ok. 12 milionów starych złotych, a zatem dużo mniejszymi, niż suma zobowiązań wynikające z wyroku R III C 159/01. Pamiętając o treści art. 618 § 3 k.p.c. nie sposób zrozumieć, dlaczego w sprawie o podział majątku K. P. miałby nie zgłosić książeczek oszczędnościowych z wkładem rzędu kilkuset milionów starych złotych, a zatem nawet większym, niż wartość całego majątku, który wraz żoną w tym postępowaniu podzielili. Stąd jego stwierdzenia w zakresie w ogóle istnienia książeczek z tak dużymi zgromadzonymi wkładami Sąd uznał za niewiarygodne. Ponadto powód nie wytłumaczył w żaden logiczny sposób, dlaczego zarzutu spełnienia świadczenia przez przekazanie książeczek mieszkaniowych K. P. nie podniósł w sprawie o sygn. R III C 159/01. Tymczasem w uchwale z 23 maja 2012 roku sygn. III CZP 16/12 opubl. biuletyn SN 2010/5/10 Sąd Najwyższy wskazał, iż „oparcie powództwa przeciwegzekucyjnego na zarzucie spełnienia świadczenia (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy zarzut ten - ze względu na ustanowiony ustawą zakaz - nie mógł być rozpoznany w sprawie, w której wydano tytuł egzekucyjny”. W sprawie R III C 159/01 nic takiego nie miało miejsca. Jest to zatem kolejna przyczyna, dla której w niniejszej sprawie zarzutu spełnienia świadczenia poprzez przekazanie książeczek oszczędnościowych w latach 1996-97 nie można uwzględnić.

W odniesieniu do zarzutu spełnienia świadczenia przez B. P. również nie można podzielić argumentacji zawartej w pozwie. Jest ona bowiem niezgodna z naturą obowiązku alimentacyjnego i ustalenia wysokości zobowiązania wyrokiem sądowym. W wyroku w sprawie R III C 159/01 Sąd Rejonowy w Trzebnicy Roki Sądowe w M. w punkcie I zasądził od pozwanego K. P. tytułem alimentów na rzecz małoletniej E. P. kwotę po 200 zł miesięcznie, płatne do rąk matki dziecka B. P., poczynając od dnia 30.10.2001r. do 15-go każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat – w miejsce poprzednio ustalonych alimentów. Sąd w wyroku nie określił obowiązku alimentacyjnego w sposób inny, niż zasądzenie sumy pieniężnej, chociaż istnieje taka możliwość (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6.05.1967 sygn. III CZR 422/66). Co więcej, w uzasadnieniu wyroku R III C 159/01 podkreślił, że B. P. również winna partycypować w kosztach utrzymania dzieci na poziomie podobnym do pozwanego. Nie można zatem uznać, że utrzymując pozwaną, dostarczając jej mieszkania, wyżywienia, opieki, czy finansując jej naukę B. P. spełniła w ten sposób świadczenie zasądzone od K. P.. B. P. spełniała bowiem w ten sposób swoją część obowiązku alimentacyjnego wobec córki, na obowiązek ten wskazał Sąd w uzasadnieniu wyroku. Nie ma żadnych dowodów, że B. P. przekazując pozwanej pieniądze na różne cele, robiła to w celu spełnienia świadczenia należnego od K. P.. Owszem, jest prawna możliwość spełnienia świadczenia przez osobę trzecią, wynikająca z art. 356 k.c. Ma on przy tym zastosowanie również do wykonania świadczenia alimentacyjnego (tak: uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 24 maja 1990 r., III CZP 21/90, opubl. OSNCP 1990, nr 10-11, poz. 128). Jednakże dla spełnienia świadczenia przez osobę trzecią wymagana jest konkretna, intencjonalna czynność tejże osoby trzeciej. Nie można czynności dostarczania swojemu dziecku ze swojej strony normalnych w danych okolicznościach środków utrzymania przypisywać znaczenia czynności prawnej nieobjętej jej oświadczeniem woli t.j. spełnienia świadczenia za kogoś innego. Nie wynika to w żaden sposób z odpowiedzi na pozew wystosowanej w sprawie o sygn. R III C 18/12 przez E. H., na co powołuje się pełnomocnik w pozwie w niniejszej sprawie. Nie nastąpiła także żadna czynność przewidziana w art. 519 k.c., która prowadziłaby do przejęcia długu K. P.. Stąd zarzut spełnienia świadczenia podniesiony w pozwie Sąd uznał za nieuzasadniony i oddalił powództwo.

W zakresie podniesionego w pozwie zarzutu błędnego wyliczenia zaległości alimentacyjnej przez E. H. zauważyć należy, że argument wysokości tego zadłużenia był podnoszony w skardze na czynność komornika badanej w sprawie Sądu Rejonowego w Miliczu o sygn. I Co 146/12 dotyczącej obliczenia tej zaległości przez komornika. Komornik w odpowiedzi na skargę przedstawił szczegółowy sposób wyliczenia tej zaległości i wskazał, że w istocie E. H. domaga się

nawet mniejszej kwoty, niż wynikała z tych obliczeń. Skarga w sprawie I Co 146/12 została oddalona. Sąd w niniejszej sprawie nie znalazł podstaw do kwestionowania prawidłowości zaprezentowanego wówczas wyliczenia – uwzględnia ono okres pobierania przez E. P. świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego. Zwrócić tu należy uwagę, że świadczenie to zostało przyznane miesiąc później niż wszczęto egzekucję, stąd być może odmienne obliczenie wskazane w pozwie. Nadmienić tu należy również, że kwota zaległych alimentów wskazana we wcześniejszym postanowieniu komornika z 26.08.2011 nie była adekwatna do realnej wysokości tej należności, a prawidłowe jej ustalenie nastąpiło po ograniczeniu przez E. P. egzekucji.

Orzeczenie o kosztach procesu znajduje uzasadnienie w art. 102 k.p.c. Z uwagi na sytuację majątkową powoda i zwolnienie go z kosztów sądowych Sąd zdecydował o nieobciążaniu go w tym przypadku kosztami procesu.

ZARZĄDZENIE

- 1) Odnotować w kontrolce uzasadnień
- 2) Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda z pouczeniem o apelacji
- 3) K.. 14 dni

M., 4.07.2014r.